

ZIEL, GEEST EN STOF

9 februari 1973

Goedenavond, vrienden.

Wij zijn niet alwetend of onfeilbaar. Denkt dus zelf na. Ons onderwerp van heden is in het verleden door uzelf vastgesteld en draagt de titel:

ZIEL, GEEST EN STOF

Het woord ziel wordt in vele betekenissen gebruikt. In sommige gevallen lijken zelfs geest en ziel volgens menselijke begrippen identiek te zijn. Onze groep koos echter voor een zeer bepaalde interpretatie, die wij, naar wij menen, ook geheel kunnen verantwoorden.

Wanneer wij spreken over de ziel, zo menen wij daarmee de kern van het wezen, een kern die op zichzelf eigenlijk niets lijkt te zijn - buiten goddelijke kracht - maar die voor alle leven noodzakelijk is, omdat zonder dit geest en stof niet kunnen bestaan. Indien u zich afvraagt hoe wij tot een dergelijke omschrijving komen, zo moet u maar eens denken aan het menselijke taalgebruik. Denk eens bijvoorbeeld aan een kanon: de ziel van een kanon is het middelpunt van de loop, niets dus. Indien die ziel er niet zou zijn, zou je wel een gelijksoortige vorm tot stand kunnen brengen, maar het zou geen kanon meer zijn, want zonder deze leegte, die ziel wordt genoemd, kun je er niet mee schieten. De ziel is voor ons zo de kern van alle leven. Er zijn verschijningsvormen van leven daaromheen, maar indien deze kern er niet is, zal er geen sprake zijn van leven, is het bestaan niet functioneel te noemen en kan het hoogstens het droombeeld van de een of ander zijn, maar kan het geen zelfstandig bestaan hebben. Wat naar ik meen duidelijk genoeg gezegd is nu.

De geest is in het heden en het verleden nogal wat aangedaan: men verstaat daaronder allerhande dingen, van een soort in beddenlakens gekleed spook, dat in de nacht rondfladdert, tot het een of andere verheven gevleugeld wezen, dat even naar beneden komt om boodschappen te doen of vruchtbaarheid te geven. Geest is voor ons echter de benaming die wij geven aan het totaal van het bewustzijn, dat ook buitenstoffelijk kan bestaan en zo een geheel eigen mogelijkheid en persoonlijkheid in zich draagt. En wat wij onder de stof verstaan, weet u wel. In dit verband verstaan wij onder de stof elk levend organisme, dat van materiële aard is. Waarmee wij de punten van de titel in ieder geval omschreven hebben.

Nu is het niet mijn bedoeling deze inleiding al te lang te maken, maar het lijkt mij toch wel noodzakelijk ook iets te zeggen over de samenhang tussen deze waarden. Wij in de geest zeggen de volgende punten en gaan daarbij dus van ons eigen standpunt uit. Het eerste punt is een theorie, een grote waarschijnlijkheid, maar voor ons nog niet geheel bewijsbaar: Het goddelijke in zichzelf is ondeelbaar. Toch is een deel van de goddelijke kracht aanwezig in elk levend wezen. Dit is een schijnbare, maar niet werkelijke afzondering van het goddelijke. In feite blijft elke ziel altijd verbonden met het oerwezen. Zij is gelijktijdig een energie, waardoor een schijn van zelfstandigheid kan bestaan voor een bewustzijn.

Mogelijk denkt u nu, dat dit wel erg ingewikkeld is. Denk wat de afhankelijkheid betreft maar aan marionetten die alleen bewegen, wanneer zij met hun draadjes aan de speler verbonden zijn. Ik heb het gevoel dat wij aan de oerkracht op een enigszins vergelijkbare wijze verbonden zijn. Wij hebben vele mogelijkheden, onze eigen uitdrukking, onze eigen bewustwording, onze visie op bestaan en sferen.

Maar al die dingen tezamen kunnen wij alleen waarmaken, wanneer de verbinding met het goddelijke aanwezig is en blijft. Wij kunnen ons daarvan dus niet losmaken.

De geest is dan eigenlijk het besef t.a.v. de omgeving. Wij stellen in dit verband het volgende: Op het ogenblik dat iets optreedt - een verschijnsel dus - dat in zich het vermogen ontdekt verschil te maken tussen wat het wel is en wat het niet is, hebben wij te maken met leven en besef. Wij nemen aan dat inderdaad het besef van de geest op deze wijze is ontstaan en gegroeid. Voor deze stelling hebben wij zovele bewijzen gevonden, dat wij menen deze stelling als geheel juist te mogen geven. Op het ogenblik dat de ziel zich schijnbaar afzondert van het goddelijke, ontstaat er een onderscheid tussen wat deze ziel is en het andere of een soortgelijke ziel zal zijn. Er is geen algehele gelijkheid meer, geen eenheid. De erkenning van verschillen, uitgaande meestal van een: dit ben ik wel, dat ben ik niet, is het begin van alle bewustwording. Van hieruit komt men tot een definitie van hetgeen niet tot het Ik behoort en kenbaar wordt.

Meestal begint men dan met een onderscheid tussen aangenaam en onaangenaam of, zoals u het nu waarschijnlijk zou zeggen, tussen goed en slecht. Van daaruit ga je tot een steeds scherpere definitie over. In je relatie met al het andere zoek je ook op de een of andere manier naar een beter kenvermogen. Je moet beter leren constateren, wil je in staat zijn het onaangename te vermijden en het aangename te zoeken. Daardoor ontstaat een bewustzijn, d.w.z. een reeks van in het Ik aanwezige feiten, een kennis, die bepalend is voor de reactie van het wezen. Plus een waarnemingsvermogen dus.

Nu is het bestaan van een waarnemingsvermogen gelijktijdig het begin van een communicatie. Wanneer twee wezens elkaar kunnen waarnemen, is het ook mogelijk t.a.v. elkaar bepaalde dingen duidelijk te maken, ook al zal dit in het begin mogelijk alleen maar bestaan uit een je terugtrekken, of een poging tot toenadering, dan wel een aanval. Van hieruit zien wij dan de neiging ontstaan je een zekerheid te verschaffen. Deze zekerheid zoekt het besef - zover wij dit t.m. kunnen constateren - steeds weer door een binding aan te gaan. Zoals een mens zich bv. terugtrekt in een huis om aan de elementen te ontkomen of zich met anderen tot een groep vormt om gevaren te verminderen, zo heeft de geest de neiging zich voor alle geestelijke invloeden en waarden, die het ik nog niet begrijpen of verwerken kan, terug te trekken in de materie.

Maar in die materie bestaan eigen wetten die bijna tastbaar en steeds aanwezig zijn. Daar is een vaste indeling, een vast tijdsverloop, iets wat in de geest zelf niet bestaat. Zo ontstaat een volgorde van waarnemingen in plaats van een voortdurende totaalimpressie, die moeilijk te definiëren is. Zo ontstaat een systeem van bewustzijnsordening, dat door vele wijzen en vormen van bestaan verder kan worden aangevuld. Er kan dus sprake zijn van vele incarnaties, ook in vele verschillende vormen, incarnaties ook van zeer verschillende belangrijkheid voor het Ik, terwijl daarnaast toch ook altijd weer sprake is van een pogen in de eigen geestelijke wereld als geest contact op te nemen met anderen.

Het is dus een voortdurende verrijking van bewustzijn en communicatiemogelijkheid. Gelijktijdig is er een ontwikkeling van begrip: meer kan worden overzien en herkend, uit steeds meer verschijnselen en ervaringen kunnen conclusies getrokken worden. Daarmee zijn wij dan reeds gekomen aan een bewustzijn, dat zeer dicht ligt bij het menselijke, zeker wanneer wij aannemen dat er sprake is van een geestelijk geheugen, zodat niet alle reacties automatisch geschieden. U weet wel: wanneer er een vuiltje in de buurt komt, knippert uw ooglid reeds, zonder dat u erbij denkt. Wanneer er echter een geheugen bestaat, is er de mogelijkheid aanwezig dat de dingen meer bewust en overleg gaan gebeuren.

Dan zijn wij als vanzelf bij de mens aangekomen. En wat de stof betreft, is de zaak ook weer betrekkelijk eenvoudig: het lichaam dat door de geest wordt beziel, waarin zij dus beleeft en zich manifesteert, is een lichaam dat niet zonder meer en ook niet door de geest zelf tot stand wordt gebracht. Er zijn in de primitiefste vormen van bestaan wel mogelijkheden voor de geest, alles merendeels aan zichzelf aan te passen. Dat is, wanneer je bv. jezelf vereenzelvigd met iets op een planeet in vorming.

Alles is fluïde, alles is amorf, je kunt van de ene stroming naar de andere wisselen. Dan geldt nog, dat je zelf uitmaakt wat je in je binding met de stof bent. Maar zodra je eenmaal met een vastere vorm wordt verbonden, houdt die mogelijkheid op te bestaan. Wanneer je incarneert in een brandnetel, kun je wel denken dat je een roos bent, maar je bent en blijft een brandnetel. Dat is zowel symbolisch als werkelijk waar, ofschoon een brandnetel natuurlijk nog niet zover is, dat hij meer gedetailleerd beseffen en denken kan en dus ook nog niet zou kunnen weten wat rozen zijn. Bij mensen ligt de zaak wat anders, maar zodra er sprake is van een besef, dat van de stofvorm of mogelijkheid probeert af te wijken, blijft het een illusie.

Dan krijgen wij de incarnatie in een menselijk lichaam. Dit menselijke lichaam is het resultaat van een zeer langdurig evolutieproces, waarin voortdurend weer sprongmutaties zijn voorgekomen. Daarin zijn bepaalde eigenschappen vastgelegd, eigenschappen en mogelijkheden veranderd tot het huidige geheel als mogelijkheid bestond. Dit lichaam wordt echter bovendien nog belast met specifieke eigenschappen van de ouderlichamen. Anders gezegd: er is een genetische bepaaldheid en voorbeschiktheid in elk lichaam aanwezig. Wanneer je dit ziet, kun je nog altijd stellen dat een geest die bewust genoeg is, de mogelijkheid heeft een passend lichaam te kiezen en andere mogelijkheden te verwerven. Maar de doorsnee geest zal ook niet in staat zijn alle ontwikkelingen van de stof geheel te voorzien en alle mogelijkheden daarvan tevoren geheel te beseffen. Dit is althans altijd weer het geval, wanneer de incarnatie een noodzaak is en dus niet een geheel vrijwillige keuze is, mogelijk gedaan om een bepaalde taak te vervullen.

Uit dit alles vloeit voort dat de geest, zodra zij in de stof incarneert, daarin gebonden is. De materie is voor de geest een gebondenheid, waarbij niet de volledige waarde van het eigen besef kan worden gebruikt, zomin als het gehele geestelijke besef en weten in de stof kan worden overgebracht. Men is gebonden aan een stoffelijk voertuig, maar gelijktijdig zullen alle voor het Ik saignante ervaringen dan voor het Ik van dit voertuig stammen. Je bent dan in feite dus wel gebonden aan datgene, wat stoffelijk waarneembaar is, aan alles wat stoffelijk beleefbaar en denkbaar is. Zo leef je dan geestelijk gezien in een wereld, die door stoffelijke impulsen wordt bepaald, terwijl het stoffelijke denken op de achtergrond wel geestelijke inhouden kan bevatten, maar primair zich eveneens met waarnemingen in de stof bezighoudt.

Daar heb je dan een uitdrukking van de onderlinge relatie tussen deze waarden. Wij zouden verder nog wat kunnen speculeren - iets waar de mens, maar ook de geest, veelal niet wars van is. Ook wij in de geest denken wel eens: Het zou mogelijk wel eens kunnen zijn.... Dat is voor het volgende bepalend: Wij weten dus niet alles zeker. Maar gezien alles wat je hebt waargenomen en van anderen hebt gehoord, zou het wel eens zo kunnen zijn dat wij allen in feite bestaan binnen God. Het is best mogelijk dat God ons feitelijke milieu is. Wanneer dit juist is, dan zouden wij onszelf, wat bewustzijn betreft, best voor kunnen stellen dat wij kleine leegten vormen in een totaliteit van alomvattend bewustzijn. Men heeft om dit uit te beelden wel eens gesproken over luchtballonnen in water. Wij verplaatsen ons door het goddelijke, maar beseffen dit niet. Onze eigen ledigheid zien wij als een volheid van bestaan, terwijl wij maar niet kunnen begrijpen dat de schijnbare ledigheid rond ons de enige werkelijkheid is. Wat voor de geest evengoed zou gelden als voor de mens in de stof. De kracht ontvangen wij dan van of ontleen wij dan aan datgene, wat ons omringt. Maar dan wordt ook onze vorm en mogelijkheid van bestaan door het ons omringende bepaald en niet door onszelf.

Degenen die deze stelling aanvaardbaar vonden hebben daaruit conclusies getrokken en gezegd: dan is onze vrijheid dermate beperkt, dat wel de harmonie of disharmonie van onze eigen ervaringen - die voor ons grotendeels mede door interpretatie bepaald worden - tot de vrije wil behoren, terwijl voor de rest een zekere predestinatie bestaat. Deze laatste denkwijze volgen wij in de geest meestal voor een heel eind. Wij nemen aan dat er een zekere beperking voor ons bestaat, die met enige goede wil wel als predestinatie omschreven kan worden. Dit wordt nog duidelijker wanneer wij nagaan, hoe een geest tot ontwikkeling komt. Altijd weer blijkt een geest met een bepaald deel van God of de kosmos verbonden te zijn, en een groot deel van de ervaringsmogelijkheden en zelfs de emotionele mogelijkheden van het Ik schijnen hierdoor bepaald te zijn.

Wanneer je twee wezens hebt die tot een verschillend deel van de kosmos, tot een verschillende straal behoren, zo blijkt, dat zij daarbij niet gelijk kunnen reageren op vele punten, terwijl zij op andere punten misschien redelijk vergelijkbare reacties kunnen tonen, maar dat zelfs dan niet van enige gelijkheid sprake is. Verder blijkt dat zij ook geen begrip kunnen hebben voor de gehele inhoud van de ander. Hier is een soort vervreemding mogelijk tussen mensen die naast elkaar leven, alleen omdat de geestelijke inhoud van de eerste anders is gevormd dan bij de tweede. Dit ziende stel je dan: de mogelijkheden van het Ik zijn inderdaad beperkt, zij worden bepaald door het ontwikkelingsproces, dat je hebt doorgemaakt, terwijl in de eerste fase dit ontwikkelingsproces bovendien bepaald schijnt te zijn door bepaalde machten, die wij dan maar bij gebrek aan beter 'kosmische machten' noemen.

Predestinatie is er volgens ons dus wel in die zin dat je eigenschappen, je begripsmogelijkheden en je geestelijke mogelijkheden ergens beperkt zijn. Wij geloven echter gemeenlijk niet dat de voorbeschikking zover gaat, dat ook je daden en reacties op de wereld hieraan geheel onderhevig zijn. Het zou overigens wel gemakkelijk zijn, wanneer het anders was. Dan zou je iemand dood kunnen slaan en zeggen: Maar dit is mijn schuld niet. Dit is door God gedaan, want hij bepaalt geheel mijn leven en beheerst al mijn daden, dus kan ik daarvoor zelf niet aansprakelijk zijn. Bij uitwerking van dergelijke theorieën gaat men overigens nog wel eens wat verder. Bij ons heeft zelfs iemand gezegd: Op het ogenblik dat ik geloof in een volledige predestinatie, is het mij onmogelijk gelijktijdig aan een rechtvaardige god en aan een hel te geloven. Daar ik immers door alles wat ik ben en doe, slechts het onvermijdelijke heb waargemaakt, is degene die dit onvermijdelijke heeft gecreëerd, de werkelijk schuldige en is deze, als originator, in de eerste plaats te veroordelen. Ik kan mij echter geen god voorstellen die zichzelf in een hel straft.

Een redenering die ik mooi, maar zuiver theoretisch acht. Want het wordt iets anders, wanneer wij een vrijheid van besef hebben. Mogelijk wijk ik hier even van het gestelde onderwerp af, maar dat zult u mij hopelijk vergeven. Wanneer ik iets meemaak, dan kan ik het prettig vinden of niet prettig, ik kan het aanvaarden en er zin in zoeken te vinden, of het als zinloos verwerpen en trachten te bestrijden. Nu zijn er gebeurtenissen in elk menselijk leven zo goed als in elk geestelijk bestaan, waaraan wij ons niet kunnen onttrekken. Een mens die op een gegeven ogenblik geheel buiten zijn schuld in een concentratiekamp terecht komt doet allerhande ervaringen op, waaraan hij zich niet kan onttrekken en die ook niet zijn eigen verantwoordelijkheid of schuld zijn.

Maar de wijze waarop hij reageert onder die omstandigheden, is toch weer zijn eigen zaak. Een mens die als playboy geboren wordt, kan ook aan zijn leven niet al te veel doen. Dat zo iemand denkt dat het leven voornamelijk er is om je daarin niet te vervelen en zoveel mogelijk alles te doen, waarin je zin hebt, is een soort opgelegd noodlot, waaraan men zich mogelijk deels, maar niet geheel kan ontworstelen. Aan de wijze van leven, die je eenmaal gewend bent, kun je je als mens zelden geheel onttrekken, tenzij een noodlot veranderingen tot stand brengt. Hier kun je dus moeilijk spreken over een eigen aansprakelijkheid. Maar je kunt ook als playboy positief reageren, je mogelijkheden goed gebruiken of afwijzen. Het lijkt mij echter toe, dat ook in dit geval gezegd kan worden: ik kan mij niet onttrekken aan mijn wijze van leven en denken, zonder dat invloeden van buitenaf mede als bepalend daarbij optreden.

Voor de situatie, waarin men dan verkeert, is men dus zelf niet aansprakelijk te stellen. De ervaringen die je opdoet, zullen ofwel bepaald moeten zijn door hetgeen de geest wist voor zij incarneerde, dan wel door hetgeen aan die geest als ervaringen werd opgelegd door anderen - mensen, krachten of vermogens. Maar de wijze waarop je binnen je mogelijkheid tot beheersing reageert, is dan weer wel geheel eigen verantwoordelijkheid. Het is in deze persoonlijke aansprakelijkheid dat de werkelijke bewustwording is gelegen. Iemand kan dus geboren worden in een milieu waarin hij zonder meer tot musicus of geleerde wordt, omdat eenieder dit nu eenmaal van hem verwacht en hem zo daartoe dringt. Dat is dan geen eigen verdienste. Het is alleen een eigen verdienste, wanneer je binnen een je zo opgelegde mogelijkheid reageert op de meest juiste wijze, wanneer een keuze tussen twee of meer mogelijkheden bestaat.

Het is het kiezen, waardoor wij wijzer wordt. De gehele lichamelijke situatie wordt vanuit de geest gezien als een beperkte vrijheid, waarbij het kiezen van de beperking door de geest mede bepalend kan zijn voor de vorm van geestelijke bewustwording, die tijdens het leven ontstaat. Want de geest kan zich niet onttrekken aan deze beperking, maar kan vaak door haar eigen keuze wel invloed uitoefenen op de wijze van beperking, die zij zal ondergaan. Men kan zich voorstellen dat er ogenblikken zijn waarin de geest iets wenst, wat niet in overeenstemming is met haar wezen. In vele gevallen blijkt de kracht van het leven juist in dit verband niet aanwezig te zijn. Men zegt dan, dat de ziel niet in staat is altijd harmonisch te reageren op datgene wat de geest vanuit zich op grond van voorstellingen en ervaringen als wens stelt.

Wat eens te meer de vraag naar voren brengt, of men werkelijk aansprakelijk is voor hetgeen men is op aarde. Voor de mensen is het natuurlijk het eenvoudigst om te stellen dat elke mens geheel voor zichzelf aansprakelijk is. Ik zou stellen dat dit zeker niet geheel waar is, zelfs vanuit een menselijk standpunt. U bezit bepaalde eigenschappen, u hebt een bepaalde opvoeding gekregen. Daarvoor bent u niet zelf aansprakelijk. Uw ouders zijn voor uw opvoeding en lichamelijke eigenschappen aansprakelijk, voor een groot deel van uw z.g. vorming is de maatschappij aansprakelijk. Maar voor hetgeen u daarvan dan zelf maakt, bent u zelf aansprakelijk. Wat je er mee doet, is dus je eigen verantwoordelijkheid. En zo meen ik ook dat het staat i.v.m. onze relatie tot God. Wij kunnen nu wel stellen: God heeft ons nu eenmaal de ziel gegeven. Hij heeft ons de bestaansmogelijkheid gegeven, dus is God voor alles ook aansprakelijk.

Ik meen dat dit in grote lijnen vanuit ons standpunt niet geheel onwaar is. Maar ik geloof gelijktijdig - en acht dit zeer belangrijk - dat wij, waar wij kunnen kiezen, waar er voor ons dus werkelijk meerdere mogelijkheden bestaan, in de geest zowel als in de stof, vanaf het ogenblik dat wij bewust een keuze maken, daarvoor ook zelf de verantwoordelijkheid dragen. Daar zijn wijzelf aansprakelijk voor en niet iemand anders, daar hier sprake is van iets wat binnen onze beheersing valt. Dat andere meer ideële mogelijkheden misschien voor ons onbereikbaar zijn, is Gods zaak. Wij hebben dan de harmonie, de kracht, de mogelijkheden niet om zoiets waar te maken. Dan moet God de rest zelf maar uitmaken. Maar waar ik zelf feitelijk in staat ben te kiezen en dus iets voor mijzelf te bepalen, daar ben ik ook geheel aansprakelijk.

Dit is iets, wat ook in het leven van een geest buiten de stof een grote rol speelt. Wanneer u overgaat - wat een lief woord is voor doodgaan - raakt u vele beperkingen, die stoffelijk voor u bestonden, kwijt. Maar alle denkbeelden die u hebt meegenomen, uw interpretatie van wat u zelf was, van wat de wereld volgens u was, neemt u mee. O, niet in alle details misschien, er zijn heel wat dingen in het leven die later in de geest onbelangrijk blijken te zijn, terwijl weer schijnbaar onbelangrijke zaken op aarde in de geest van het grootste belang blijken te zijn - een grapje van een enkel ogenblik zal in de vorming van de geest mogelijk zeer lang op het eerste plan blijven staan.

Zeker is, dat de stemming die je hebt, de denkwereld die je als mens hebt, ook in de geest medebepalend is voor wat je bent, kunt en doet. Je zou kunnen zeggen: na de dood droom je ergens. Wanneer je leven zodanig is geweest dat je daardoor allerhande angsten hebt verzameld, is je droom een nachtmerrie. Natuurlijk is het geen echt dromen, want in een droom is geen werkelijke communicatie met buiten het Ik bestaande waarden mogelijk, er is ook geen werkelijke toename van kennis mogelijk. Een droom is alleen maar een reproductie van het in je reeds bestaande. Maar in een vergelijking met de droom zou je wel kunnen zeggen: de mens, die op aarde in zich bepaalde harmonieën tot stand heeft gebracht, of zich belast heeft met bepaalde innerlijke strijdigheden of angsten, zal daarmee en in versterkte mate geconfronteerd worden na de overgang. Want dat zijn de impulsen, die voorlopig zijn bewustzijn domineren, dat zijn de impulsen die zijn contactmogelijkheid in de geestelijke wereld voorlopig bepalen.

Waaruit wel duidelijk blijkt, dat er dus een samenhang moet zijn tussen stof en geest. Wij nemen aan dat de geest het belangrijkste is. Maar ja, de mensen nemen ook aan dat zij het belangrijkste product van de schepper zijn, terwijl je, alles gezien vanuit de geest zegt: Nu ja, vanuit een menselijk standpunt kan ik die stelling nog wel begrijpen. Zo zal het bij ons ook wel zijn, vrees ik.

Maar het lijkt ons wel, dat de geest de belangrijkste waarde is, uitgaande van deze triade: ziel, geest, stof. Maar wij zien het vanuit onszelf. Voor ons is de stof alleen maar een soort vormingswerk wat je doet, terwijl de geest als 'Ik' beschouwd wordt.

De kracht, die wij dan nodig hebben om dat Ik in stand te houden, om te bestaan, de ziel, ach, daar bemerk je zo weinig van. Dat is er nu eenmaal. Zo komen wij er dus toe om te stellen dat het geestelijke bestaan het belangrijkste is. Maar toch zijn er enkele uitzonderingen op deze redenering. Deze uitzonderingen vloeien voort uit iets, wat zowel in de stof als voor de geest het beste kan worden omschreven met de term mystiek, mystieke ervaring. Wanneer je in de geest op een gegeven ogenblik zo intens zoekt naar de kern van het zijn, dat je vergeet je eigen begrenzing tegenover de buitenwereld jezelf voortdurend te realiseren, zo word je geconfronteerd met wat men het licht of God noemt. Het is wel heel waarschijnlijk, al kan ik dit niet bewijzen, dat wij dan met onze eigen ziel worden geconfronteerd. Met de kern van kracht dus, die in ons is, maar die ook de grote Kracht vertegenwoordigt, waar wij deel van zijn. Het schijnt, dat er in bepaalde gevallen dan een versmelting plaats vindt tussen het bewustzijn - dat toch in de geest leeft - en die Kracht.

Wij nemen aan dat het bewustzijn, dat in de geest bestaat, zodra het zich niet meer manifesteert als een onderscheid tussen Ik en de rest van het zijn, in de ziel aanwezig kan zijn en zo de harmonische functie van die ziel als deel van de goddelijke Kracht mede bepaalt. Wij nemen aan dat het bewustzijn niet uiteindelijk geheel wordt uitgeblust, maar dat het a.h.w. gesublimeerd wordt tot deel van een totaliteit. Dat is natuurlijk mystiek. Maar je beleeft er soms iets van en er zijn heel wat geesten die zo iets al beleefd hebben, zoals er zelfs mensen op aarde zijn die dit beleefd hebben. Ik meen dat deze interpretatie zo goed is als elke andere en zeker de overdenking waard is.

Nog enkele woorden voor ik de inleiding ga afsluiten: Ik heb u geconfronteerd met enkele dingen die wij weten - ik heb dit dan ook vermeld - en daarnaast met heel veel dingen die wij veronderstellen: dingen die waarschijnlijk zijn, dingen die volgens ons denken, en in een soort filosofische opbouw, voor ons allen wel aanvaardbaar zijn. Wanneer het gaat om feiten, is het voornamelijk met betrekking tussen de stof en de geest. Daar weten wij zeer veel van. Van de ziel weten wij eigenlijk niet veel. Zij is er. Dat is het enige wat wij in verband daarmee met algehele zekerheid kunnen constateren.

Wanneer ik getracht heb u daarnaast duidelijk te maken hoe deze dingen in verband kunnen staan met incarnatie, hoe een bewustzijnsontwikkeling zich afspeelt, dan geef ik een algemeen beeld. Er zijn dus afwijkingen van te verwachten, maar het omschrevene is ongeveer het gemiddelde, de algemene norm. Deze norm kunt u bij uw denken volgens ons veilig aanhouden. Wanneer ik spreek over God, zo spreek ook over een hypothetische grootheid, want zelfs wanneer wij op mystieke wijze iets beleven, wat wij God noemen, zo weten wij niet wat het is. Daarom zeggen wij ook dat god een filosofie is, een filosofisch concept. Je kunt er in geloven, je kunt er mee leven, je kunt het beleven, maar je kunt niet zeggen: het is dit of dat. Het blijft een vaagheid.

Alles, wat wij omtrent God veronderstellen is, alleen reeds door onze beperktheid, in wezen zeer waarschijnlijk onjuist. Wij kunnen echter wel datgene wat wij God noemen, vanuit ons standpunt proberen te benaderen en te meten met onze maatstaf. Dit laatste is natuurlijk in wezen kolder. Het is ondenkbaar, dat wij iets, wat onbeperkt en alomtegenwoordig is, vanuit onze eigen beperktheid ook maar zouden kunnen benaderen, laat staan erkennen in wezen, en afmeten volgens onze eigen normen.

Ik meen echter dat wij het recht hebben, gezien ons besef en ons bewustzijn, erkennende hoe beperkt onze mogelijkheden zijn, althans enkele regels te stellen t.a.v. God. Wanneer wij bv. geloven in rechtvaardigheid, zo moeten wij wel stellen, dat God rechtvaardig is, omdat anders een alomvattend concept 'God' voor ons niet denkbaar en aanvaardbaar is. Daarop zijn verschillende filosofieën, waarvan ik u een deel heb voorgelegd, in wezen gebaseerd.

Ten laatste en ten leste: Als je geleefd hebt als mens en je leeft nu als geest, wat voor mij het geval is - terwijl ik ontelbaar velen ken voor wie dit eveneens geldt - kun je over de relatie stof-geest wel redelijk oordelen. Zo je niet alles daarvan geheel tot uitdrukking zult kunnen brengen, hetgeen je daaromtrent zegt, is gebaseerd op ervaring. Denk dus niet dat u hier alleen maar te maken hebt met een theoretische opbouw. Wat gezegd is over geest en stof, de relatie en wisselwerking daartussen, berust op ervaring en feiten. Daarom hoop ik dat u deze punten wilt overwegen en desnoods onderzoeken - wat uw goed recht is - maar dan ook, wanneer u ze aanvaardbaar vindt, als een voorlopige zekerheid zult willen aanvaarden. Dit zal ongetwijfeld uw eigen ontwikkeling, geestelijk en stoffelijk, bevorderen, daar het u de mogelijkheid geeft harmonischer te denken en te leven, terwijl u daardoor ook de mystiek, deze vlucht in het overweldigend onbekende, zult leren plaatsen, waar zij behoort, n.l. als een ervaring die buiten de redelijkheid blijft, die niet te verklaren is, maar die wel als een stimulans kan optreden bij het richten van onze kenbare en redelijke ervaring op die punten, waarop voor ons ook maar enige keuzemogelijkheid bestaat.

En daarmee heb ik mijn inleiding beëindigd. Indien iemand reeds onmiddellijk wil reageren, zo kan hij dit nu doen.

Reactie: U spreekt over ontwikkeling van de geest. Dan is reïncarnatie helemaal geen oplossing. In de geest gebeurt hetzelfde, alleen duurt het wat langer. En er is ook daar eens een begin geweest.

Antwoord: Er is een begin geweest. Maar er zijn ogenblikken dat je zelf in het bestaan mee moet gaan denken. Wanneer je begint met leren schrijven, dan is alles alleen maar haaltje, haaltje, streepje. Later moet je leren van letters woorden te maken en er komt een ogenblik dat je vele lastige en vreemde woorden moet leren kennen. Dat is dan de tijd van het dictee. Ik weet niet of u zich dit alles nog herinnert. Dan is er echter een ogenblik, dat men zegt: je hebt nu al zoveel geleerd van schrijven en het gebruiken van de taal, dat het tijd wordt dat je daar zelf wat mee doet: de tijd van het opstel. Het opstel van de geest is het leven in de menselijke vorm. Incarneren in de stof is dus een mogelijkheid om aan jezelf te bewijzen, of je iets wel dan niet beheerst en jezelf zo ook duidelijk te maken, waarop je je als geest moet richten en waar voor jou de beste harmonische mogelijkheden in de geest gelegen zijn.

Reactie: Maar ik heb een gedachte, die dit alles tot een illusie maakt: in het begrip eeuwigheid is er geen begin en geen eind.

Antwoord: Waar. Maar eeuwigheid kan voor het ik alleen bestaan, wanneer het ook in staat is gelijktijdigheid te verwerken. Daar dit voor ons niet het geval is en voor ons dus een opeenvolging van ervaringen en levens bepalend is, zullen wij voorlopig verder moeten gaan met het aaneenvoegen van momenten, tot wij een zo groot deel van het zijn en gebeuren als geheel in gelijktijdigheid kunnen verwerken en aanvaarden, dat wij misschien het begrip eeuwigheid - dus absolute gelijktijdigheid - kunnen aanvaarden. Eeuwigheid wordt vaak voorgesteld als oneindige tijdsduur, maar duidt in wezen op de afwezigheid van tijd, wat gelijktijdigheid van al het zijnde betekent, daar er sprake is van een onbegrensde die niet deelbaar is. Indien u door uw besef kunt zeggen dat dit alles voor u overbodig is, dan kan ik u alleen maar feliciteren: u bevindt zich dan kennelijk in een toestand, waarin u niet gedomineerd wordt door uw wereld en bestaan, door uw eigen beperkingen en gedragingen, terwijl u alles als geheel ervaart en uit alles naar wil kunt putten, kortom, harmonisch bent met hetgeen wij God noemen en één bent met de oneindigheid en gelijktijdigheid, waaruit de schepping schijnt te zijn voortgekomen. Indien u echter wilt stellen dat alle leven, van u, mij en alle anderen, zinloos is, omdat er een eeuwigheid bestaat zonder begin en einde, een gelijktijdigheid van al, dan vrees ik dat u verder gaat in uw stellingen dan het vermogen tot begrijpen ons toe pleegt te laten. Verder grijpen dan je kunt met voorbij zien van alles, wat voor jou werkelijkheid is, lijkt mij nutteloos en gevaarlijk.

Waaraan ik iets toe wil voegen: Wij maken m.i. allen wel eens een bepaalde fout. Een van de meest voorkomende fouten is naar ik meen wel, dat wij er geen genoegen mee nemen, datgene wat wij kennen van het leven dat wij kunnen bezien en de samenhangen daarin - en mogelijk de theoretische mogelijkheid die uit het gekende voortvloeit daarbij - te erkennen, doch de

vragen, die uit het kenbare geheel voort komen, willen beantwoorden, voor wij zelfs maar over voldoende inzicht beschikken om zelfs maar de juistheid van de vragen, waarop wij een antwoord willen zoeken, te kunnen beoordelen.

Wanneer een mens zegt: Wat is God? Zo stelt hij een vraag die hij onmogelijk zal kunnen beantwoorden. Daarom is het volgens mij ook nutteloos die vraag in alle ernst te stellen. De mens kan hoogstens zeggen: Dit is, dit betekent God voor mij, daarmee zijn eigen beperktheid aanvaardende en beseffende dat hij niet in staat is de werkelijke God te omschrijven, kan hij misschien tot een voor hem juiste relatieomschrijving komen en definiëren wat God wezenlijk voor hem betekent. Wat niet inhoudt, dat dit een juist beeld van God is.

Ik heb het gevoel, dat wij hier met een soortgelijke misvatting te maken hebben. Het onderwerp stelt de waarden ziel, geest, stof. Dit houdt in dat ik naar beste weten en ervaring u mijn visie hieromtrent voorleg. Ik tracht dit zo menselijk te formuleren, dat u er ook iets mee kunt doen, dat uw wereldbeeld daardoor mogelijk ook verruimd wordt. Wanneer ik verder ga dan het voor u toegankelijke, bestaat het gevaar - en het komt ook wel voor - dat ik te zeer uit zal gaan van hetgeen voor mij normaal is en geen rekening houdt met wat voor u denkbaar en normaal is. Er zijn in onze betogen dan naar ik vrees ook wel altijd stukjes, waarvan je moet stellen dat zij voor een mens in de stof zuivere theorie blijven. Maar dan zijn zij voor mij nog normaal, deel van mijn werkelijkheid, wat hopelijk in dergelijke gevallen als verontschuldiging mag dienen. Op het ogenblik dat wij speculeren over iets, mogen wij dit doen, mits de speculatie betrekking heeft op feiten van onze eigen wereld en herkenbaarheden inhoudt. Wij mogen een God veronderstellen, omdat er een wereld is. Maar aan de andere kant bewijst het feit, dat er een wereld is, nog niet dat er noodzakelijkerwijze ook een God dient te bestaan. Het verklaren: er is een God, is dan slechts onze interpretatie van het onbekende. En dat moeten wij vasthouden.

Ach ja, wij grijpen graag zo ver. Ik ken heel wat mensen in uw land die zich voortdurend druk maken over onrecht in landen aan de andere kant van de wereld, maar die rustig voortgaan zelf anderen onrecht te doen, en onrecht aan anderen aangedaan, zonder meer te dulden, zelfs in eigen naaste omgeving. Waarbij je dan tot eenieder duidelijk zou moeten zeggen: je mag je natuurlijk druk maken over onrecht aan de andere kant van de wereld, maar alleen wanneer je zelf je op geen enkele wijze aan een dergelijk onrecht of een vergelijkbaar onrecht schuldig maakt.

Om nu op uw vraag nog even terug te komen: Uw argument heeft volgens mij slechts theoretisch filosofische waarde en kan niet worden teruggebracht tot iets, waaruit praktische resultaten voort kunnen komen, of dat met een kenbare werkelijkheid ook maar ergens in verband staat. Indien u de mogelijkheid bezit te werken met, te leven, bewust en actief, in de gelijktijdigheid, bied ik u voor mijn uitspraken hier alle gewenste excuses aan. Indien dit echter niet het geval is, zoals voor mij, stel ik echter dat wij met het stellen van één dergelijk vraagstuk te ver hebben gegrepen en er beter aan zouden doen ons te beperken tot punten en zaken die nog wel binnen onze mogelijkheid tot begrijpen en beleven vallen.

Vraag: Omvat uw begrip van stof ook alle, ook de z.g. dode materie?

Antwoord: Gezien het onderwerp en gezien de door mij gegeven formulering werd in verband met dit onderwerp onbezielde materie niet betrokken in het begrip stof. Dit is opzettelijk zo beperkt, omdat in een wijdere opvatting wel alle materie, tot het kleinste losse partikel, dat in de ruimte zwerft, kan worden begrepen, maar daarbij geen band met het Ik bestaat, zeker niet vanuit een menselijk standpunt. Vandaar dat stof door mij werd beperkt tot organische vormen. Wij spreken over de mens. Maar daar er meer bezielde lichamen zijn, waarin een bewuste geest op kan treden dan de menselijke, leek het mij onjuist stof te omschrijven als het menselijk lichaam.

Vraag: Is de kracht die de kleinste delen van de atomen samenhoudt, wezenlijk anders dan de kracht die de cellen van het menselijke lichaam samenhoudt?

Antwoord: Vanuit zuiver materieel standpunt gezien wel.

Wij houden dan rekening met de verhoudingen en vormen van energie, die in de materie optreden. Toch is het waar dat de mens uit atomen is opgebouwd. Ik zou u, zoals u hier zit, zonder meer en ook zonder onjuistheid kunnen omschrijven als een hoop ruimte en een vaak niet geheel geslaagde verpakking. Wanneer wij rekenen met de verhoudingen die in atomen bestaan, bent u veel meer niets dan iets. Onderzoek je de kleinste delen, dan kom je in onze wereld tot de conclusie dat er vele verschillende wijzen zijn waarop energie tot intense werveling kan komen en zo materie worden.

Verder blijkt, dat elk van deze wervelingen een eigen veld in de omgeving tot stand brengt, waardoor in de schijnbaar ledige ruimte eveneens een vorm van energie aanwezig is, waardoor aantrekking, binding en afstoting van kleinste delen kan ontstaan, waarbij een overdaad van veldenergie in het z.g. ledige kan resulteren in een versnelling van beweging, het aantrekken van andere tegengerichte deeltjes, terwijl bij een vermindering van energie een afstoting kan ontstaan, voerende tot een baanverspringing van een elektron, waarbij tussengelegen ruimte niet wordt overschreden, maar de werveling die elektron heet, zich eenvoudig weer manifesteert op dat punt en in die omgeving, waarbij op het naastgelegen punt t.a.v. de oorspronkelijke plaats weer een binding kan worden gevonden.

Zeker, daaruit is de mens ook opgebouwd. Maar ja: er zijn heel wat huizen die allen van steen gebouwd zijn en die toch in vorm, betekenis, mogelijkheid, inhoud sterk van alle anderen verschillen. Kun je zeggen: omdat elk huis hier van steen is gebouwd, is elk huis hetzelfde? De geaardheid, mogelijkheid, sfeer van het huis, wordt niet uitsluitend bepaald door het feit dat het opgebouwd is uit stenen. Daar wij te maken hebben met leven, met een organisme, moeten wij toch wel stellen dat hier sprake is van een zeer bijzondere samenvoeging van de bouwstenen. Bovendien is er in het organisme sprake van een vorm van energie, die in de kleinste delen of atomen niet kenbaar en manifest is. Zelfs indien wij zouden willen stellen dat deze levende energie alleen maar de resultante is met het samentreffen van vele kleine energieën en velden op zich, moeten wij nog toegeven, dat er hierbij wel sprake is van een kracht met een geheel andere geaardheid.

Leven, een organisme, blijkt dan ook vormen van energie en energieomzetting te kennen die niet zuiver stoffelijk bepaald kunnen worden, terwijl daarbij velden en potentialen voorkomen die kennelijk niet aan materie gebonden zijn, ofschoon zij wel de materie kunnen doordringen. Je kunt dan wel gaan stellen, dat zij tot ander dimensionale energieverhoudingen of desnoods werelden behoren, maar dan maken wij het alleen maar heel erg ingewikkeld.

Mij lijkt het beter te zeggen: de basis van alle energie is volgens mijn denken niets anders dan een en dezelfde oerkracht, welke mede een van de facetten vormt, van hetgeen wij God noemen. De wijze waarop deze kracht in verschijning treedt, kan dermate different zijn, dat het voor ons verstandiger lijkt ons niet alleen op de oerkracht te beroepen, maar wel degelijk rekening te houden met de manier, waarop die kracht voor ons in verschijning treedt en de wijze, waarop de vorm in zich als energie bezittend, omzettend, verbruikende optreedt in de wereld, zoals wij die beseffen.

Vraag: Volgt daaruit niet, dat de ziel in wezen niets verschilt van de basis van alle materie?

Antwoord: Waarschijnlijk waar. Maar wanneer wij ons daarmee bezig gaan houden, komen wij m.i. op een zuiver speculatief terrein, dat voor ons geen enkele mogelijkheid tot beleving of ervaring inhoudt en daarom voor ons weinig zinvol is. Wij kunnen daarom hier hoogstens van de emotionele zijde uw vraag benaderen en er een geloofskwestie van maken. Dan kunnen wij zeggen: een en dezelfde kracht manifesteert zich in elke vorm, die voor ons beleefbaar en kenbaar is. Zij treedt echter op in zodanig afwijkende vormen, dat het voor ons niet mogelijk is haar terug te vinden in alles, zodat de vormen, waarin deze kracht zich openbaart, door ons voorlopig als different moeten worden aanvaard. De ziel en de stof zullen waarschijnlijk dezelfde basiswaarde hebben, maar daar zij optreden als geheel verschillend, zullen wij voorlopig uit moeten gaan van het feit, dat dezen voor ons geheel verschillend zijn.

Vrienden, het is tijd om te gaan pauzeren.

Ik dank u voor uw aandacht. Goedenavond.

BEANTWOORDING VRAGEN

Zo vrienden.

Ik hoop, dat u allen een aangename pauze hebt gehad. Mag ik de eerste schriftelijk ingekomen vraag?

Vraag: Schep je niet door je karma je predestinatie?

Antwoord: Karma is niet een noodzakelijk opeenvolging van gebeurtenissen die in een leven plaats moeten vinden als gevolg van gebeurtenissen in een vorig bestaan. Karma omvat de resultaten van een bestaan, waardoor de keuze van een volgend bestaan in de stof en de reacties daarin mede bepaald worden. Indien u zich dit realiseert, zult u met mij eens zijn dat karma geen predestinatie inhoudt, maar dat je wel door je eigen bewustzijn en wat je leert, aan een eventueel volgend bestaan enigszins vormgeeft. Wat je bent, bepaalt dus grotendeels ook wat je mogelijkheden en lot zullen zijn.

Vraag: U zei: De ziel heb je van God gekregen. Hoe zit het met de geest?

Antwoord: Zo heb ik dit niet gezegd. Ik heb gesteld dat wij aannemen, ofschoon wij dit niet kunnen bewijzen, dat de ziel niets anders is dan een deel van het Goddelijke, daarvan in wezen niet afgezonderd, maar tijdelijk als zelfstandige eenheid optredende. Ik stelde dat zich rond deze kracht een bewustzijn vormt, waarna ik overging tot de omschrijving van dit bewustzijn. Wat impliceert dat, zo wij uitgaan van God, alles uit God komt, ook de geest. Het impliceert echter gelijktijdig dat de vorming van het bewustzijn en het ego, dat zo ontstaat - mogelijk dankzij de goddelijke kracht en wil - een zelfstandige persoonlijkheid wordt met eigen inhoud, bepaald in kosmische zin door bepaalde invloeden, maar in zich met een voldoende vrijheid van keuze om daardoor ook een eigen verantwoordelijkheid te kennen en een persoonlijk leven te voeren.

Indien u wilt stellen dat alles uit God komt, hebt u dus gelijk, wanneer u in een God gelooft. Wij kunnen geen dualisme aanvaarden, niet stellen dat er een gelijkwaardige God en duivel tegenover elkaar staan, waarvan de tweede dan mogelijk iets met de geest van doen zou hebben. Want dan moeten wij weer een nog hogere kracht erkennen - een wereld stellen, waarin beiden bestaan en waaruit beiden zijn voortgekomen. Indien echter de duivel door God is geschapen, zoals vaak wordt gesteld, is deze niets anders dan een verlengstuk van God, zoals alles uit God stamt en dus mede een soort verlengstuk of een uitdrukking van diens wezen vormt.

Vraag: Zou u iets kunnen zeggen over erfelijke eigenschappen en gaven als bv. muzikaliteit?

Antwoord: Erfelijke kwaliteiten zijn lichamelijke voorbestemmingen, bepaald door een zeer ingewikkelde moleculaire structuur, die zowel in de eicel als de zaadcel aanwezig is. Treffen we deze beiden samen, dan zullen de in beiden aanwezige eigenschappen het sterkst in de nieuwe celdeling een rol spelen, andere factoren vallen ten dele weg, tegengestelde eigenschappen kunnen elkaar opheffen. Het resultaat is een bepaalde stoffelijke reeks van eigenschappen die de bouw van het lichaam, maar ook reactievermogen e.d. kunnen betreffen. Op deze wijze zouden bv. maatgevoel, zuiverheid van gehoor e.d. kunnen worden overgebracht, waardoor men zou kunnen stellen, dat ook muzikaliteit erfelijk kan worden overgedragen. Maar dan betreft het toch alleen de grondbestanddelen, de bekwaamheid.

Hierdoor kan een werkelijke muzikaliteit gemakkelijker worden ontwikkeld. Maar over het algemeen is het dan het milieu, dat bepaalt, dat deze grondeigenschappen worden omgezet in muzikale bekwaamheid.

Er moet dus verschil worden gemaakt tussen bepaalde erfelijke eigenschappen, die gaven of beperkingen in kunnen houden, en het gebruiken daarvan, wat grotendeels mede door het milieu bepaald en geremd of gestimuleerd zal worden. Iemand die iets goed kan, is eerder geneigd, eraan mee te werken, dan iemand die het niet kan. De geest kan dan mogelijk de inhoud van de gave op geestelijk niveau mede bepalen.

Wat betreft dit alles in verband met God: Indien wij geloven aan God, zoals omschreven, geeft Hij ook deze mogelijkheden. Hij stelt ons dit ter beschikking, ook wanneer wij als geest voor de mogelijkheid kiezen en er mee werken. De gave komt dus - zij het in dit geval wat indirect - van God. Maar het gebruik van de mogelijkheid is onze eigen keuze, zodat wij aansprakelijk zijn voor alles, wat wij er mee doen.

Reactie: Dan kun je ook zeggen: al wat er is, is God.

Antwoord: Dat kun je zeggen, wanneer wij zeggen: alles is God, maar stellen: Alles wat is, is deel van God, is uit God, bestaat in God, wordt door God in stand gehouden. Dat tenminste is mijn geloof. Maar dit kan ik niet bewijzen.

Vraag: U sprak over tijd als tegenstelling tot tijdloosheid. Wij hebben met onze horloges een sterk tijdsbesef. Had de primitieve mens ditzelfde tijdsbesef? Leeft een dier tijdloos?

Antwoord: Een dier leeft zeker niet tijdloos, evenmin de primitieve mens. De tijd wordt voor hen echter niet bepaald door de klok, die in feite los staat van de natuurlijke verschijnselen, maar door de natuurlijke verschijnselen zelf. Zo wordt een dier in zijn gewoonten bv. voor het grootste deel gedirigeerd door honger en lichtval - het verloop van de dag, het intreden van de nacht. Wij kunnen stellen dat de aarde, door haar aswenteling, zelf de klok is waaraan alles wat op aarde leeft, zich gebonden voelt. Het tijdsbesef wordt hierdoor bepaald. De mens echter heeft een kunstmatige tijdsindeling gemaakt en daardoor een veel scherpere momentdefinitie verkregen, die maatschappelijk erg belangrijk is. Wanneer je veel haast hebt, is het ontmoeten op het juiste moment vaak van belang. Betreurenswaardig volgens mij is dat de mens hierdoor een tijdswaardering heeft gekregen - iets anders dus dan een tijdsbesef - dat niet in overeenstemming is met de werkelijkheid en met zijn eigen levensmogelijkheden. Daardoor laat hij zijn natuurlijke ritmen zijn leven niet langer beheersen, maar laat hij zich door de klok opjagen of afremmen, omdat dit volgens hem eenvoudig zo behoort.

Vraag: Is tijdsbesef niet gelijk afstand?

Antwoord: Het tijdsbesef heeft niets te maken met afstand. Wel kunnen wij zeggen - voor de mens is dit theorie - dat tijd in wezen een meting van beweging van ruimte is, welke resulteert in een opeenvolging van belevingsmomenten. Om duidelijk te maken, hoe je komt aan tijd - beweging in ruimte - is verder een hele afleiding noodzakelijk die mij echter in deze vraag-beantwoording te ver zou voeren.

Vraag: Het atoom mag qua structuur eenvoudiger zijn dan de structuur van een levend wezen. Is het anderzijds niet verbazingwekkend dat een onmetelijk aantal atomen precies dezelfde structuur vertoont?

Antwoord: Men dient zich te realiseren dat, wanneer eenmaal een bepaalde krachtverhouding is gegeven, daaruit ook een veld en een bepaalde krachtbinding ontstaat, die volgens de wetten van de natuur gelijk is en ongeveer gelijke structuur tot stand zal brengen. Denk in dit verband eens aan kristallisatie, waarin elke stof in eigen vorm kristalliseert, terwijl het onmogelijk is te bereiken dat een stof in wezenlijk andere kristalvormen op zal treden. De wetten die dit bepalen, zijn, zover wij dit na kunnen gaan, gebonden aan een z.g. kosmisch raster, dat theoretisch kan worden verondersteld. Dit is dus geen algehele zekerheid, ook voor ons. Het geheel van de ruimte wordt bepaald door twee bolvormige velden, die elkaar snijden en slechts - bij benadering - rechte lijnen inhouden. Zij maken een hoek van 90°. Op de snijpunten van lijnen ontstaat een bepaling van ruimtetijd. Wanneer in de krachtverhoudingen van de materie bepaalde aspecten samenvallen met een deel van dit raster, is hierdoor de tijdsruimtelijke verhouding van de materie mede bepaald en de structuurvorm voor een bepaalde krachtsverhouding gegeven.

Een atoom is gebaseerd op de veldkrachtverhouding tussen een aantal deeltjes, waarbij het juiste aantal deeltjes in de juiste samenstelling bepalend is voor de aard van het atoom. Dies zal het kosmische raster een gelijkheid van vorm afdwingen. Mede is het tijdsaspect vastgelegd: de rotatie van het atoom, zijn veld buiten eigen materie e.d., waardoor is bepaald, hoe dit atoom zich zal gedragen in bindingen met andere en anders geaarde atomen, waardoor ook de moleculaire structuur dus a.h.w. afgedwongen wordt.

Wat in de praktijk neerkomt op het volgende: Er is ergens een model als kern van het Al. Alles, wat op een enkel punt aan dit model beantwoordt, zal ook op andere punten aan de waarden en verhoudingen van dit model moeten beantwoorden. Voor een atoom betekent dit, dat het kosmische model, dat het gehele Al omvat, mede bepaalt, hoe de loop van de delen is in een atoom, wat de energiebindingen daarin zijn etc. Zoals u weet, worden de eigenschappen van een atoom niet alleen bepaald door de kleinste deeltjes zelf, maar ook door de energie-verhoudingen die tussen kern en buitenste baan kunnen bestaan. Wordt deze energieverhouding opgevoerd, dan krijgen wij te maken met een ingewikkelder atoom. Treedt een te groot aantal omloopbanen op, die onderling onevenwichtig zijn - meestal zijn dit elektronen - krijgen wij een instabiel atoom, waarbij de mogelijkheid tot voortdurend vrijkomen van kleinste delen aanwezig is, wat echter gelijktijdig energieafgifte en aardverandering van het atoom ten gevolge zal hebben.

Vraag: Is het niet denkbaar dat leven ook een verfijnd kristallisatieproces is vanuit een oerkernwaarde?

Antwoord: Dit blijkt niet het geval te zijn. In een organisme krijgen wij wel te maken met een oermodel van de cel - wat in feite begint bij de halfeiwitten - maar deze cellen blijken zichzelf te kunnen variëren en muteren. Hierbij wordt wel een ongeveer gelijk model aangehouden, maar ontstaat wel degelijk een reeks van functiever verschillen plus vormafwijking. Daarbij blijken cellen van de meest verschillende soorten samen te kunnen werken. Indien het door u gestelde juist zou zijn, zou geen woekering denkbaar zijn als bv. kanker. Want dit zou dan buiten het model vallen. Kennelijk is geen algemeen bindend model aanwezig. Indien wij de cel als bouwsteen nemen en de variatiemogelijkheden daarvan zelfs als bepalend beschouwen, is er sprake van een willekeurige samenvoegingsmogelijkheid, welke bepaald wordt door andere dan kosmische krachten. Volgens ons - maar dit moet u maar eens overdenken - wordt dit alles bepaald door de eigen levensenergie die ontstaat, wanneer celdeling plaatsvindt zonder een gelijktijdige en volledige celseparatie.

Vraag: In uw laatste betoog werd het verband ziel-atoom duidelijk. Kunt u in dit verband de plaats van de geest nog eens aangeven?

Antwoord: Kennelijk heb ik dan meer gezegd, dan ik besepte. Indien wij stellen dat de energie-waarde van de ziel en het atoom vergelijkbaar zijn als zijnde een manifestatie van dezelfde kracht, zo mogen wij stellen dat de geest het bewustzijn is, waardoor de verschijningsvorm van de kracht mede bepaald kan worden, omdat zij een bindend veld vormt, waardoor op zich genomen uitingmogelijkheden kunnen worden samengevoegd op differente wijze.

Vraag: Wilt u in verband met de triade ziel-geest-stof de parallel bespreken met de vormende geesten en de kosmos?

Antwoord: Dit is onmogelijk, daar ik, wanneer ik moet gaan spreken over de vormende geesten en de kosmos, alleen kan grijpen naar beelden, waarvan ik weet dat zij zeer onvolledig en daarmee ook onjuist zijn. Wel kan ik een eenvoudige benaderingsweg geven:

Wanneer wij zeggen de ziel, zo zeggen wij tevens: de goddelijke kernwereld. Wanneer wij zeggen de geest, zo spreken wij over de periferie daarvan - in bepaalde mystieke beschouwingen ook wel de maagd genoemd of de reflectie. Daarbuiten vinden wij dan de spiegelbeelden van deze werkelijkheid, de oervormen. Je zou kunnen zeggen dat de stof in wezen niets anders is dan een in oervormen uitgedrukte reflectie van hetgeen er in de ziel bestaat aan energie, maar waarbij de vorming bepaald wordt door de wijze, waarop de energie van de ziel door de periferie, de geest, dringt en in een ruimte buiten de eigen werkelijkheid, een spiegelbeeld tot stand doet komen van eigen werkelijkheid en mogelijkheden.

Dit is de beste vergelijking die ik u geven kan zonder dat ik al te grote onjuistheden verkondig of een te langdurig betoog met vele verschillende vergelijkingen moet houden, om iets van de door ons erkende - maar niet volledig erkende - waarheid voor u kenbaar te maken.

Vraag: Als geest moet u voertuigen bezitten, etherisch, astraal, mentaal enz. Zonder enig lichaam bent u niets en zijn wij niets. Is het niet juister te stellen dat er een levenskracht is, die zich alleen maar door middel van een lichaam kan manifesteren en daarbij de kwaliteit van de manifestatie afhankelijk maakt van de kwaliteit van het lichaam?

Antwoord: Ik kan het daarmee niet eens zijn en wel om de volgende redenen: De geest bezit inderdaad verschillende voertuigen, ofschoon die niet overeenkomen met de door u genoemde. Indien ik echter naar beneden ga om met u te spreken, zal ik genoemde voertuigen tijdelijk opbouwen en zelfs een soort levenslichaam opbouwen, waardoor het mij mogelijk is mij te uiten middels het zenuwstelsel van een medium. Er zijn inderdaad voertuigen.

Maar mag ik u een tegenvraag stellen? Meent u inderdaad, wat uit uw stelling zou kunnen blijken dat de verpakking de kwaliteit van het artikel bepaalt? De uiting is afhankelijk van de eigenschappen van het artikel, zelfs indien een deel daarvan door de verpakking onderdrukt kan worden.

Verder dient men zich te realiseren dat de vorm waarin wij ons manifesteren - incl. alle voertuigen - bepaald wordt door de kosmische kracht, die wij bezitten. Dan blijkt dat het voertuig variabel is, terwijl de kracht zelf gelijk blijft, terwijl het bewustzijn, dat het voertuig zich vormt, bepalend is voor de relatie tussen het voertuig en de wereld die daarbij behoort, maar het geheel in zijn gerichtheid en uiting steeds weer allereerst wordt gericht en bepaald door de kracht die erin leeft. Het werkelijke Ik uit zich wel zonder daarvoor voertuigen van node te hebben, maar kan alleen wereldrelaties ervaren in en door de voertuigen. Wij kunnen stellen dat, ondanks de vorm van het voertuig, altijd de essentie van de kern, de ziel, kenbaar zal worden, ofschoon voor de wereld, waarin het voertuig bestaat, en dus voor de contacten die vorm wel mede bepaald zal zijn. Het is de kern die de uiting van node heeft, omdat voor een bewust bestaan tenminste noodzakelijk is, dat er een verschil wordt geconstateerd tussen ik en niet-ik.

Vraag: En als zelfs het hoogste voertuig weg zou vallen, wat blijft er dan over?

Antwoord: De niet meer begrensde integratie van het wezen, de kracht en het bewustzijn met het geheel, waardoor de waarde van het Ik blijft bestaan, maar geen zelfstandige factor meer is en geen zelfstandige reactie meer kan tonen t.a.v. het geheel. Waarschijnlijk - wij weten dit niet zeker - blijft het dan volgens functie en plaats in het geheel functioneren binnen dit geheel, beheerst door dit geheel en zo zich niet meer in tegenstellingen als zelfstandig manifesterende. Hier is geen voertuig meer van node, daar de manifestatie in en door het geheel plaats vindt. Slechts voor een manifestatie in de zin van een persoonlijk optreden tegenover nog niet bewust in het Al geïntegreerde delen van het Al, zou een voertuig noodzakelijk zijn, maar dan nog steeds niet vanuit het Ik, maar omdat zonder dit geen begrip en contact op bewust niveau voor de anderen mogelijk is. U hebt met uw stelling alleen gelijk, wanneer u uitgaat van het standpunt, dat een volledig in het Al geïntegreerd Ik niet denkbaar is en dat daarom alles zich steeds weer op een persoonlijk vlak en met persoonlijke beperkingen zal moeten uiten. Dit strookt echter zelfs niet met hetgeen wij weten omtrent het bestaan op het hoogste vlak van bewustzijn.

Vraag: Geeft de mogelijkheid mensen van verschillende straal niet een grotere en bredere bewustwording, die later een versmelting met andere stralen mogelijk maakt?

Antwoord: Juist, indien wij rekening houden met het volgende: Wanneer je leeft als mens - en geest tot je praktisch tot het pulserende Licht bent doorgedrongen - is het niet mogelijk om de verschillende stralen gelijktijdig in jezelf te beleven. Wel bestaat er een mogelijkheid te wisselen van straal, ofschoon dit moeilijk is en veelal gepaard gaat met een enorme terugslag in bereiking. Op het ogenblik dat wij echter de eenheid met de werkelijkheid bereiken, in absolute harmonie leven, zijn er voor ons geen stralen meer, maar alleen totaliteit. Wij kunnen deze mogelijkheid reeds beseffen, terwijl wij nog tot een straal behoren, zonder haar volledig te kunnen beleven, omdat ons nu eenmaal voldoende begrip en affiniteit met in andere stralen aanwezige mensen en eigenschappen ontbreekt.

Het is dus een ontbreken van een begrip. Bij hogere bewustwording zal het verschil echter steeds kleiner worden, de mogelijkheid tot begrip is steeds groter, maar eerst wanneer wij boven alle besef van verschil uit komen te leven bij het bereiken van een kosmische harmonie, valt het verschil tussen de stralen geheel weg en kunnen wij met alle stralen gelijkelijk in harmonie zijn.

Vraag: Hoe verklaart u automatisme?

Antwoord: Wanneer een mens zonder bewust denken een situatie herkent en daarop reageert, spreken wij van automatisme. Hierdoor is een veel vlugger reageren mogelijk dan met een inschakelen van het bewustzijn en dus eerst een realiseren van een situatie en het bewust geven van commando's aan de spieren mogelijk zou zijn. Wanneer je dus automatisch reageert, is er geen functie van het toegankelijke bewustzijn. Wel blijken de automatismen mede bepaald te worden door de emotionele toestand van de mens en de in het geheel van zijn bewustzijn aanwezige waarden.

Er bestaan dus automatische reacties bij een mens die wel berusten op kennis die hij in zijn bewustzijn draagt, maar waarbij inschakeling van het bewustzijn vermeden wordt, ofwel eerst optreedt nadat de reactie reeds plaats vond. Zelfs voor de geest bestaan er bepaalde automatismen, wat betekent dat er reacties zijn die in het leven van een geest zo regelmatig voor komen, dat zij reeds plaats hebben gevonden, voor zij door het ik volledig met alle inhoud en consequenties beseft zijn. Voor een geest is iets dergelijks zeer moeilijk te beheersen, zodat iemand die te veel van dergelijke automatische reactie vertoont, meestal naar de stof zal moeten terugkeren om ze af te leren.

En daarmee ga ik afsluiten. Ik heb een greep gedaan uit de meest begrijpelijke gegevens. Wij hebben dankzij uw vragen o.m. te maken gehad met atomen, kosmische krachtverhoudingen en bepaalde biologische aspecten. Wij hebben dus heel wat wetenschap erbij gehaald. Al die dingen zijn een omschrijving - en veelal niet bepaald een feilloze - van materiële aspecten. T.a.v. de geest kunnen deze dingen hoofdzakelijk als vergelijkingsmogelijkheid dienen. Wat de ziel betreft, kunnen wij dan alleen maar zeggen: er is overal energie, in de ziel is deze ook aanwezig, dus er zal wel een relatie bestaan.

Indien wij spreken over ziel, geest en stof en wel in overeenstemming met de omschrijvingen daarvan, zoals ik deze aan het begin van de lezing gegeven heb, moeten wij beseffen dat wij spreken over waarden die voor ons maar betrekkelijk werkelijk zijn. Dat de ziel er is, kunnen wij geloven. Soms kun je iets beleven of ontmoeten, waardoor je kunt stellen dat dit geloof persoonlijk voor jou is bevestigd. Maar het bestaan van een ziel zonder meer kunnen wij niet bewijzen. Begrijp dit. U hebt een geest. U bezit in ieder geval kwaliteiten die niet geheel uit de gekende stof te bewijzen zijn als stoffelijk. Dat is het enige bewijs dat kan worden gegeven voor het bestaan van de geest, tot u overgaat en geest wordt.

Ik meen dat u in de stof ook in de eerste plaats moet leven in die stof. Maar dan wel met het besef dat er in u toch wel iets meer schuilt gaat dan alleen maar een biologisch mechanisme, dat u iets meer bent dan een verschijnsel dat in zijn duur in jaren kan worden uitgedrukt.

Maak uzelf waar. Wat geen kwestie is van wat de wereld van u denkt, maar van wat u voelt omtrent u zelf. Met besef voor de andere waarden buiten de stof in het Ik zult u dit m.i. gemakkelijker en beter kunnen bereiken.

Goedenavond.

(verkort)

d.d. 2-2-1973